

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Jauni MK noteikumi, kas nosaka valsts un ES lauku un zivsaimniecības attīstības atbalsta saņemšanas kārtību

2009. gada 29. jūlijā stājās spēkā MK noteikumi Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai”. Līdz ar to spēku zaudē šādi MK noteikumi:

- MK 2008. gada 21. aprīļa noteikumi Nr. 298 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai atklātu projekta iesniegumu konkursu veidā”;
- MK 2008. gada 18. augusta noteikumi Nr. 664 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai kompensāciju maksājumu veidā”.

MK noteikumos Nr. 783 ir noteikta arī iepriekš MK noteikumos Nr. 267 „Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda administrēšanas kārtība” (zaudēja spēku 2009. gada 30. jūnijā) noteiktā finansējuma pieprasīšanas un atbalsta maksāšanas kārtība.

Būtībā jaunajos MK noteikumos Nr. 783 ir apvienoti spēku zaudējušie MK noteikumi Nr. 298 un Nr. 664, kā arī ietverti nosacījumi no MK noteikumiem Nr. 267. Šie noteikumi apvienoti, jo daudzas tajos iekļautās normas pārklājās. Līdz ar to noteikumos nav veikti krasi grozījumi, ir izdoti vieni noteikumi, kas nosaka kārtību gan pasākumiem, kur ir atklāta projekta iesniegumu konkurss, gan tiem, kuros atbalstu saņem kompensāciju veidā.

Galvenās izmaiņas saistītas ar to, ka jaunajos noteikumos svītrotā prasība par līguma slēgšanu ar Lauku atbalsta dienestu (LAD) par atbalsta saņemšanu. Tas ir darīts, lai samazinātu administratīvo slogu un atvieglotu atbalsta saņemšanu. Līdz ar to atbalsta pretendents nebūs jāierodas Lauku atbalsta dienestā, lai noslēgtu līgumu par atbalsta saņemšanu, bet tas uzreiz pēc LAD lēmuma par atbalsta piešķiršanu spēkā stāšanās varēs sākt projekta īstenošanu. Tāpat kā iepriekš, LAD lēmumu par projekta apstiprināšanu vai noraidīšanu atbalsta pretendents darīs zināmu 10 darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā pēc minētajiem MK noteikumiem un ZM informācijas

AKTUALITĀTES

Grozījumi normatīvajos aktos

✓Izmaiņas aitu pārraudzības kārtībā

2009. gada 29. jūlijā stājās spēkā „Grozījumi Ministru kabineta 2003. gada 18. februāra noteikumos Nr. 85 „Aitu pārraudzības kārtība””. Noteikumos ir precizētas ganāmpulka īpašnieka tiesības un pienākumi, kā arī sertificētas personas un fiziskas personas, kas saņēmusi apliecību par dzīvnieku pārraudzības veikšanu, pienākumi. Tāpat aitu pārraudzības kārtībā ir atceltas normas, kurās noteikti Ciltsdarba valsts inspekcijas pienākumi. Turpmāk Ciltsdarba likuma un citu ar ciltsdarbu saistītu normatīvo aktu ievērošanu valstī kontrolēs un uzraudzīs Pārtikas un veterinārais dienests.

✓Izmaiņas gaļas liellopu pārraudzības kārtībā

2009. gada 29. jūlijā stājās spēkā „Grozījumi Ministru kabineta 2008. gada 2. janvāra noteikumos Nr. 6 „Gaļas liellopu pārraudzības kārtība””. Saskaņā ar šiem grozījumiem ganāmpulka īpašniekiem turpmāk gaļas liellopu kontroles lapā nebūs jānorāda teļa dzīvmasa uzreiz pēc tā piedzimšanas, ņemot vērā, ka šī informācija valsts aģentūrai „Lauksaimniecības datu centrs” tiek paziņota ar apzīmēšanas aktu. Lai dzīvniekus varētu ierakstīt ciltsgrāmatā, liellopiem pirms tam ir jānosaka atbilstība šķirnes īpašībām un tipam, kā arī jāveic eksterjera lineārā vērtēšana.

Ar grozījumiem MK noteikumos tiek atcelta norma par to, ka pārraugam ir jāslēdz līgums ar ganāmpulka īpašnieku un jāuztur līgumu reģistrs. Saskaņā ar Civillikumu pārraugi vienošanos var noslēgt arī mutiski.

Tāpat tagad MK noteikumi paredz, ka valsts aģentūra „Lauksaimniecības datu centrs” ar 2010. gada 1. jūliju ganāmpulka īpašniekam nodrošinās iespēju gaļas liellopu pārraudzības datus reģistrēt arī elektroniski.

☑Izmaiņas lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācijā (pārveidošanā)

Turpmāk lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācijai (pārveidošanai) nebūs vajadzīga speciāla atļauja, jo izmaiņas Lauksaimniecības un lauku attīstības likumā (aktuālā versija no 2009. gada 1. jūlija) paredz atcelt prasību par lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) transformācijas atļaujas izsniegšanu.

Turpmāk LIZ lietošanas kategorijas maiņa veicama atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā noteiktajai kārtībai.

Lai lauksaimniecībā izmantojamo zemi varētu pārveidot par lauksaimniecībā neizmantojamo zemi, piemēram, mežu, zemi apbūvei vai ūdenskrātuvi, tai jābūt saskaņā ar spēkā esošo teritoriālo plānojumu.

Pēc LIZ pārveidošanas tās īpašniekam ir jārikojas atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumam un trīs mēnešu laikā jāierosina kadastra datu aktualizācija Valsts zemes dienestā.

Tiem, kas pieteikumus par lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformāciju Lauku atbalsta dienesta reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs ir iesnieguši līdz 1. jūlijam, atļaujas tiks izsniegtas atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas bija spēkā līdz 1. jūlijam.

Sagatavots LLKC Ekonomikas nodaļā
pēc minētajiem MK noteikumiem un ZM informācijas

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

Izmaiņas normatīvajos aktos

☑Izmaiņas saistībā ar iedzīvotāju ienākuma nodokli

No 2009. gada 1. augusta ir mainīta kārtība, kādā aprēķināms un ieturams iedzīvotāju ienākuma nodoklis ieņēmumiem no savvaļas sēņu un ogu pārdošanas. Līdz 2009. gada 1. augustam, iepērkot no fiziskas personas savvaļas ogas vai sēnes, nodoklis netika ieturēts. Sākot no 2009. gada 1. augusta, saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 17. panta 10.³ daļu, izmaksās brīdī ir jāietur nodoklis par iepirktajām sēnēm, ogām, savvaļas ārstniecības augiem un ziediem, pirms nodokļa aprēķināšanas no izmaksājamās summas atskaitot izdevumu normu 60% apmērā.

Nodokļa ieturēšanas kārtību paskaidro šāds piemērs.
Piemēram: SIA „X” iepērk no fiziskās personas sēnes. Aprēķinātā atlīdzība ir 35 latī. Pirms ienākuma izmaksas no aprēķinātās summas atskaita 60% izdevumu summu:

$$35 \times 60\% = 21 \text{ Ls}$$

Summa, no kuras aprēķina un ietur nodokli:

$$35 - 21 = 14 \times 15\% = 2,10 \text{ Ls}$$

Izmaksājamā summa:

$$35 - 2,10 = 32,90 \text{ Ls}$$

☑Pazeminātās PVN likmes piemērošana

No 2009. gada 1. augusta PVN 10 procentu likme būs piemērojama arī šādām precēm:

1. mācību literatūras, kā arī oriģinālliteratūras izdevumu piegādei saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem;
2. šādas malkas un koksnes kurināmā piegādēm iedzīvotājiem:
  - pagaļu, zaru, žaģaru saišķu vai tamlīdzīgā veidā,
  - koksnes šķeldas vai skaidas,
  - zāģskaidas un koksnes atlikumi,
  - zāģskaidu un koksnes atlikumi aglomerētu vai neaglomerētu briķešu, granulu vai tamlīdzīgā veidā.

PVN 12% kompensācija lauksaimniekiem

☑Kas ir PVN kompensācija?

Tā ir kompensācija par pievienotās vērtības nodokli, ko lauksaimnieks ir samaksājis, iegādājoties preces un saņemot pakalpojumus lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam nodošanai paredzētās lauksaimniecības produkcijas ražošanas nodrošināšanai. Kompensācija ir noteikta 12% apmērā no piegādātās lauksaimniecības produkcijas vērtības.

☑Kam ir tiesības saņemt kompensāciju?

Tiesības saņemt PVN kompensāciju ir fiziskai vai juridiskai personai, kura nodarbojas ar lauksaimniecības kultūragu, lopkopības un zivsaimniecības produkcijas ražošanu un kura nav ar PVN apliekamā persona.

Kompensāciju saņem arī lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, ja tā atbilst šādiem nosacījumiem:

- nav ar PVN apliekamā persona;
- saņemto kompensāciju pilnā apmērā izmaksā lauksaimniekiem.

Kompensāciju saņem, nododot paša ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam.

Kas ir tiesīgs kompensāciju izmaksāt?

Kompensāciju drīkst izmaksāt:

- lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs (apliekamā persona, kura veic vai nodrošina lauksaimniecības produkcijas pirmapstrādi vai pārstrādā iepirktu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju);
- lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība;
- Lauku atbalsta dienests, kas iepērk no lauksaimniekiem pašu ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju intervences uzkrājumu veidošanai.

Kādi dokumenti jāiesniedz, lai saņemtu kompensāciju?

Lai lauksaimnieks varētu saņemt kompensāciju, tas konkrētajam lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam iesniedz apliecinājumu, ka lauksaimnieks nav apliekamā persona un ka tam ir tiesības saņemt kompensāciju.

Apliecinājuma paraugu ir izstrādājis Valsts ieņēmumu dienests.

Lauksaimnieka _____

(nosaukums (fiziskai personai – vārds, uzvārds))

_____
(reģistrācijas kods (fiziskai personai – personas kods))

_____
(juridiskā adrese (fiziskai personai – deklarētās dzīvesvietas adrese))

APLIECINĀJUMS

Vietas nosaukums lokatīvā

20 ____ gada ____.

Nr. _____

Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam

_____
(nosaukums)

_____
(reģistrācijas numurs VID ar PVN apliekamo personu reģistrā)

_____
(juridiskā adrese)

Lai saņemtu likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 13.¹ pantā noteikto kompensāciju 12 procentu apmērā no piegādātās lauksaimniecības produkcijas vērtības par nodokli, kas samaksāts, iegādājoties preces un saņemot pakalpojumus Jums nodotās lauksaimniecības produkcijas ražošanas nodrošināšanai, apliecinu, ka _____

(lauksaimnieka nosaukums)

nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un nav reģistrējies/-usies Valsts ieņēmumu dienesta ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo personu reģistrā.

_____
(paraksts un tā atšifrējums)

Kādos gadījumos kompensāciju nedrīkst izmaksāt?

Kompensāciju nemaksā, ja

- lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājam nodod iepirktus vai pārstrādātus produktus vai savāktus savvaļā augošus augu valsts produktus, vai sēnes, vai nozvejotus vai nomedītus dzīvnieku valsts produktus, kuri nav iegūti lauksaimniecības produkcijas ražošanas rezultātā;
- lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs neveic vai nenodrošina no lauksaimnieka saņemtās lauksaimniecības produkcijas pārstrādi, bet izmanto to tirdzniecībai.

☑ Kas par kompensāciju jāzina tās izmaksātājam?

Kompensācijas izmaksātājs drīkst to atskaitīt kā priekšnodokli.

☝ Ja lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs iepērk no lauksaimnieka lauksaimniecības produkciju par vērtību (bez kompensācijas), kas ir augstāka vai zemāka par tādu piegādes vērtību, par kādu tiek iepirkta analoga produkcija no apliekamās personas, tas zaudē tiesības kompensācijas summu iekļaut priekšnodoklī

Lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājs līdz pēctaksācijas gada 1. februārim iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā pārskatu par taksācijas gadā no katra konkrētā lauksaimnieka saņemtās lauksaimniecības

produkcijas daudzumu un vērtību. Pārskatā norāda šādu informāciju:

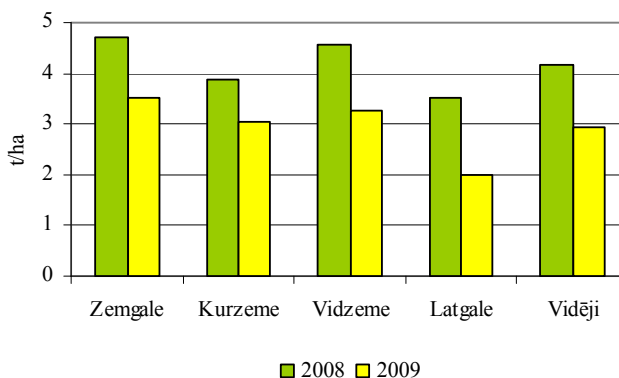
- lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāja nosaukums, reģistrācijas numurs Valsts ieņēmumu dienesta ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo personu reģistrā un juridiskā adrese;
- lauksaimnieka nosaukums, reģistrācijas kods (fiziskajai personai – vārds, uzvārds, personas kods) un juridiskā adrese (fiziskajai personai – deklarētās dzīvesvietas adrese);
- saņemtās lauksaimniecības produkcijas veids un vienas vienības cena;
- taksācijas gadā no katra konkrētā lauksaimnieka saņemtās lauksaimniecības produkcijas kopējais daudzums un kopējā vērtība.

Sagatavoja LLKC
Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja
Linda Puriņa

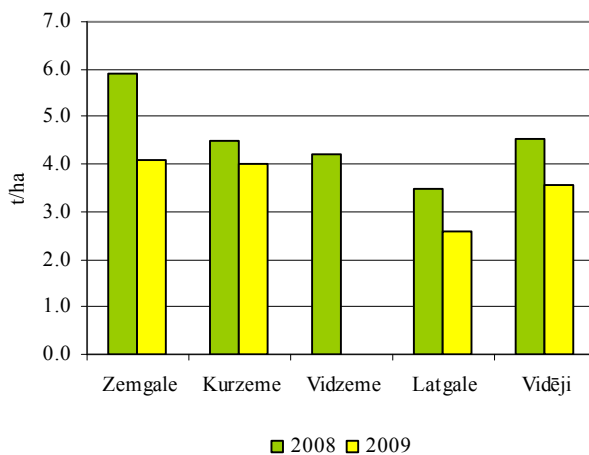
AUGKOPIĀ

Laukaugu ražu prognozēšana jūlijā

Jūlijā veikta ziemāju (ziemas rudzu, kviešu un rapša, tritikāles) un kartupeļu ražas prognozēšana. Salīdzinot 2008. un 2009. gada prognozes jūlijā, var secināt, ka 2009. gada ražu prognozes ir zemākas nekā 2008. gadā, izņemot ziemas rapsi, – tā raža tiek prognozēta pagājušā gada līmenī (vidēji 3,3 t/ha). Ziemas rudziem (1. attēls) šogad augstāko ražu – 3,45 t/ha – prognozē Zemgalē, bet 2008. gadā tā tika plānota par 25 % augstāka. Ziemas kviešiem (2. attēls) augstākā raža – 4,1 t/ha – 2009. gadā tiek plānota Zemgalē, maksimumu sasniedzot Bauskas novadā – 4,8 t/ha. Salīdzinot ar 2008. gadu, tā ir par 1,9 t/ha zemāka nekā 2009. gadā Zemgalē. Vidzemē ziemas kviešu ražas prognozēšana netika veikta.

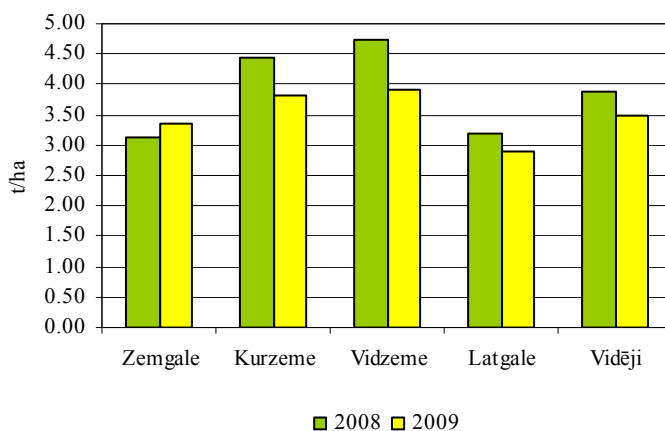

1. att. Ziemas rudzu ražas prognoze jūlijā

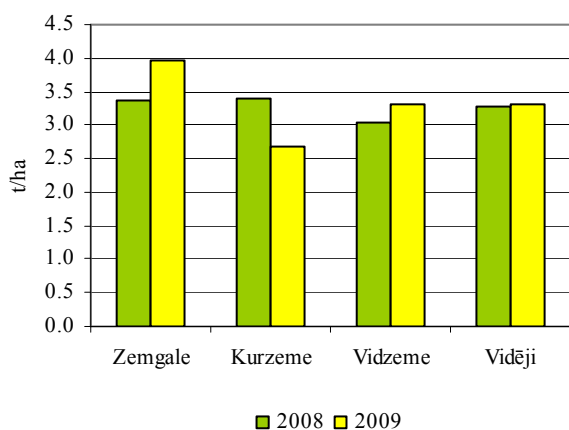

2. att. Ziemas kviešu ražas prognoze jūlijā

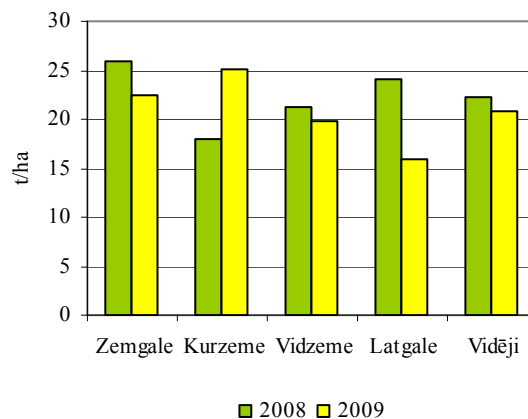
Tritikālei (3. attēls) augstākā raža tika prognozēta Vidzemē – 3,9 t/ha, kas ir par 0,8 t/ha zemāka, nekā prognozēts 2008. gadā. Savukārt augstākā tritikāles raža 2009. gada jūlijā tika prognozēta Valmieras novadā – 5,9 t/ha. Ziemas rapsim (4. attēls) ražas prognozēšana tika veikta Zemgalē, Kurzemē un Vidzemē. 2009. gadā augstākā ražas prognoze bija Zemgalē – 4,0 t/ha. Salīdzinot ar 2008. gadu, ražas prognozes līmenis ir pieaudzis par 0,6 t/ha.

3. att. Tritikāles ražas prognozes jūlijā

4. att. Ziemas rapša ražas prognozes jūlijā

5. att. Kartupeļu ražas prognozes jūlijā

Vidēji Latvijā kartupeļu raža tiek prognozēta ap 20 t/ha, kas ir par 2,7 t/ha zemāka nekā 2008. gadā. Augstākā kartupeļu raža tiek prognozēta Kurzemē – 25 t/ha, kas ir par 6 t/ha augstāka nekā 2008. gadā. Zemākā kartupeļu raža prognozēta Latgalē – 16 t/ha.

Sagatavots LLKC Augkopības nodaļā

SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs piedāvā

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” **augustā** piedāvā kursu ciltsdarbā nodarbinātām personām:

Tēma	Norises laiks	Vieta	Finansējums	Atbildīgā persona
Pārraudzība aitkopībā PAMATKURSS	19.08.- 21.08.2009	Ozolnieki, Rīgas iela 34	Maksas kursi	J. Sūna, 22018942

Esošajiem pārraugiem aitkopībā iespējama kvalifikācijas paaugstināšana. Detalizēta programma www.llkc.lv. Kursu dalībniekus lūdz pieteikties līdz šā gada 17. augustam.

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2009. GADA SEPTEMBRĪ

	Termiņš	Augusts					Septembris					Oktobris	
		1	15	25	31	1	3	10	15	25	30	1	
Platību maksājumi	Zāles nogaišanas vai nopļaušanas laiks VPM un VPM+PVTM lopbarības platībās												
	Laika periods (līdz 10. septembrim), kad platībai jābūt vismaz 1 reizi nopļautai un zālei novāktai (sāņemot pasākuma Agrovīde 2004-2006 apakšpasākumu Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos 2004-2006 aktivitātē Vēla pļaušana un Buferjoslu ierīkošana 2004-2006 atbalstu)												
Papildu valsts tiešie maksājumi (PVTM)	Laika periods (līdz 15. septembrim), kad platībai jābūt vismaz 1 reizi nopļautai un zālei novāktai (sāņemot pasākuma Agrovīde 2007-2013 apakšpasākumu Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos 2007-2013 aktivitātē Vēla pļaušana un Buferjoslu ierīkošana 2007-2013 atbalstu)												
	Iesniegums PVTM par 2009. gadā nokautiem un eksportētiem lieldlopiem *												
Šķiedras līnu pirmapstrādes atbalsts	Iesniegums PVTM par zīdītājiem												
	Iesniegums PVTM par zālāju un līnu sēklām												
	Atbalsta iesniegums par līnšķiedras apjomu, ko plānots iegūt no attiecīgā tirdzniecības gadā audzētiem līnu stiebrim												
Agrovīdes maksājumi	Šķiedras līnu pirmapstrādes ražošanas deklarācija												
	Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana												
Kazkopība	Erozijas ierobežošana												
	Atbalsts par novērtētām vaišai audzējamām E klases un I klases kazām, kas uz 2009. gada 1. augustu jaunākas par 1 gadu **												
	Atbalsts par pārraudzības ganāmpulkā esošām kazām **												
	Atbalsts augstvērtīgu šķirnes ažu noteikšanai **												
	Atbalsts ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes novērtēšanai briežkopībā, zvērkopībā, truškopībā, strauškopībā un biškopībā **												
Nacionālās subsīdijas	Atbalsts šķirnes sēklu audzētājiem, kuri realizējuši pašaudzētas sertificētas sēklas												
	Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšanai												
a un nodokļi	PVN mēneša deklarācija un maksāšanas termiņš			*									
	Maksāšanas termiņš												
Gramatvedība													

* Iesniegums jāiesniedz ne vēlāk kā 6 mēnešus pēc lieldlopa nokaušanas vai eksporta

** Iesniegumu iesniedz šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācija

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

Tikai tām zemnieku saimniecībām, kuras šo termiņu PVN atskaišu iesniegšanai ir saskaņojušas ar VID.

AUGKOPIĀBA

Notekūdeņu dūņu izmantošana lauksaimniecībā

Latvijā gadā saražo aptuveni 23 tūkstošus tonnu notekūdeņu dūņu sausnas. 2007. gadā lielāko notekūdeņu dūņu daudzumu saražoja Rīgā (6648 t), Daugavpilī (2251 t) un Jelgavā (1118 t). Lauksaimniecībā izmanto ap 8000 tonnu šo dūņu. Ievērojamu notekūdeņu dūņu daudzumu jau izmanto kā mēslošanas līdzekli lauksaimniecības zemēs, kokaudzētāvās, pilsētas apstādījumos (kompostētas) un citur, tomēr lielākā daļa šo dūņu atrodas pagaidu uzglabāšanā komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu teritorijās. Augšņu mēslošanai lauksaimniecības zemēs drīkst iestrādāt tikai apstrādātas notekūdeņu dūņas vai to kompostus. Latvijā lieto trīs notekūdeņu dūņu apstrādes veidus:

- dūņu šķidrmasas apstrādi metāntankos (tikai Rīgas notekūdeņu BAI „Daugavgrīva”);
- dūņu masas ilgstošu uzglabāšanu vismaz 12 mēnešus;
- dūņu kompostēšanu.

Racionāla un ekoloģiski droša notekūdeņu dūņu izmantošana, it īpaši, lietojot tās lauksaimniecības zemju mēslošanai, ir iespējama, ja ir noteikts dūņu ķīmiskais sastāvs, to uzņemšana augos. Dūņu mēslojuma izmantošana augšņu mēslošanai lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībās ir saistīta ar vairākiem normatīvajos aktos noteiktiem ierobežojumiem. Saskaņā ar MK 02.05.2006. noteikumiem Nr. 362 dūņu mēslojumu nedrīkst izkliegt un iestrādāt:

- augsnēs, kuru reakcija pH_{KCl} virsējā slānī ir mazāka par 5;
- nogāzēs, kuru slīpums ir lielāks par 7°;
- uz sasalušas vai ar sniegu klātas augsnes;
- applūstošās un plūdu apdraudētās platībās;
- tuvāk par 100 m no individuālajām ūdens ņemšanas vietām;
- tuvāk par 100 m no dzīvojamām ēkām, pārtikas pārstrādes un pārtikas tirdzniecības uzņēmumiem;
- tuvāk par 50 m no ūdenstilpes vai ūdensteces krasta līnijas;
- vietās, kur tas aizliegts saskaņā ar normatīvajiem aktiem par aizsargjoslām.

Lai veiktu dūņu iestrādi saimniecībā,

- notekūdeņu dūņu ražotājam vai lietotājam jāveic augsnes analīzes
  - laboratorijā, kas akreditēta valsts aģentūrā „Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs” atbilstoši Latvijas nacionālajam standartam

LVS EN ISO/IEC 17025:2005 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju vispārīgās prasības”, vai

- citas Eiropas Savienības dalībvalsts institūcijā, par kuru Ekonomikas ministrija publicējusi paziņojumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” un kurā izmanto šo noteikumu MK noteikumu Nr. 262 7. pielikumā minētās metodes;
- augsnes analīzēs jānosaka
  - smago metālu – kadmija (Cd), hroma (Cr), vara (Cu), dzīvsudraba (Hg), niķeļa (Ni), svina (Pb) un cinka (Zn) – masas koncentrācija;
  - augsnes vides reakcija pH_{KCl} (var izmantot augšņu agroķīmiskās kartēšanas materiālus, ja tie nav vecāki par 5 gadiem);
  - augsnes granulometriskā sastāva grupa;
- jāizvērtē augšņu analīžu dati, ņemot vērā, ka
  - augsnes reakcijai pH_{KCl} jābūt virs 5;
  - smago metālu masas koncentrācija augsnē nedrīkst pārsniegt MK noteikumu Nr. 362 8. pielikumā noteiktās koncentrācijas;
- jāizvērtē, vai notekūdeņu dūņas ir apstrādātas, vai arī komposts ir gatavots no apstrādātām vai neapstrādātām notekūdeņu dūņām un vai sausnā smago metālu masas koncentrācija nepārsniedz MK noteikumu Nr. 362 9. pielikumā minētās limitejošās koncentrācijas;
- notekūdeņu dūņu vai komposta ražotājam un šī mēslojuma lietotājam jānoformē attiecīgs rakstisks *aplīcinājums* par notekūdeņu dūņu vai komposta izmantošanu, pamatojoties uz šādiem dokumentiem:
  - notekūdeņu dūņu vai komposta sērijas kvalitātes apliecināšanas kopiju;
  - platības augšņu izpētes materiāliem, kuros ir iepriekš minētie rādītāji;
  - kartogrāfisko materiālu (mērogā 1:10000 vai 1:5000) ar iezīmētām platībām, kurās paredzēts iestrādāt notekūdeņu dūņas vai kompostu (var izmantot Lauku atbalsta dienesta lauku bloku kartes).

Aplīcinājumā norāda

- notekūdeņu dūņu vai komposta daudzumu;
- platību, kurā paredzēts veikt mēslojuma iestrādi;
- iestrādei maksimāli pieļaujamo sausnas un dabiski mitru notekūdeņu dūņu vai komposta devu;
- audzējamās lauksaimniecības kultūraugus pirmajā gadā pēc notekūdeņu dūņu vai komposta iestrādes.

Katru apliecinājumu notekūdeņu dūņu vai komposta ražotājs numurē un reģistrē īpašā reģistrācijas žurnālā (MK noteikumu 5. pielikums). Reģistrācijas žurnālu uztur un glabā notekūdeņu dūņu vai komposta ražotājs. Apliecinājumu oriģinālus un reģistrācijas žurnālu pēc tā pabeigšanas glabā ne mazāk kā 10 gadus.

Ja lauksaimniecībā izmantojamās platības atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, notekūdeņu dūņu un komposta izmantošanu saskaņo ar reģionālo vides pārvaldi.

Kas jāievēro, dūņas iestrādājot augsnē?

- Notekūdeņu dūņu ražotājam pirms šī mēslojuma iestrādes jāaprēķina iestrādei maksimāli pieļaujamā dūņu vai komposta deva un jāpaziņo tā dūņu vai komposta lietotājam.
- Notekūdeņu dūņu mēslojums pēc izkliešanas uz lauka jāiestrādā augsnē triju dienu laikā.
- Notekūdeņu dūņu mēslojumu nedrīkst izkliegt no 15. decembra līdz 1. martam. Ar organiskā mēslojuma kliektāju grūti izkliegt uz lauka

dūņas, kuru sausnas saturs ir mazāks par 20%. Šo darbu var atvieglot, ja kliektāja kravas tilpnes dibenā iekļāj salmus, zāģu skaidas vai līdzīgu materiālu. Dzīvojamo ēku un ražotņu tuvumā dūņu kliešana jāveic laikā, kad vējš pūš no šo ēku puses.

- Dūņu mēslojumu vēlams iestrādāt smagāka granulometriskā sastāva augsnēs (smilšmāls, māls), lai samazinātu ar šo mēslojumu iestrādāto augu barības elementu (it sevišķi slāpekļa) izskalošanos.
- Notekūdeņu dūņas un kompostu nedrīkst izmantot
  - dārzeņu un ogu audzēšanai segtajās platībās;
  - kartupeļu, dārzeņu un ogu audzēšanai atklātā laukā paredzētās platībās, kas ir mazākas par 0,10 ha;
  - par virsmēslojumu un rindu mēslojumu veģetācijas periodā pārtikas un lopbarības kultūraugiem;
  - par virsmēslojumu ganībās to izmantošanas gadā, izņemot gadījumus, ja atjauno zelmeni, augsni pārrot, – tad notekūdeņu dūņas un to kompostu iestrādā augsnē.

Informāciju sagatavoja LLKC Augkopības nodaļas vecākā speciāliste Ilze Skudra

Izdevumā Normunda Grickus zīmējumi